

Scheepstimmerman op rust Louis Pincket over...

De oude scheepswerven van Oostende

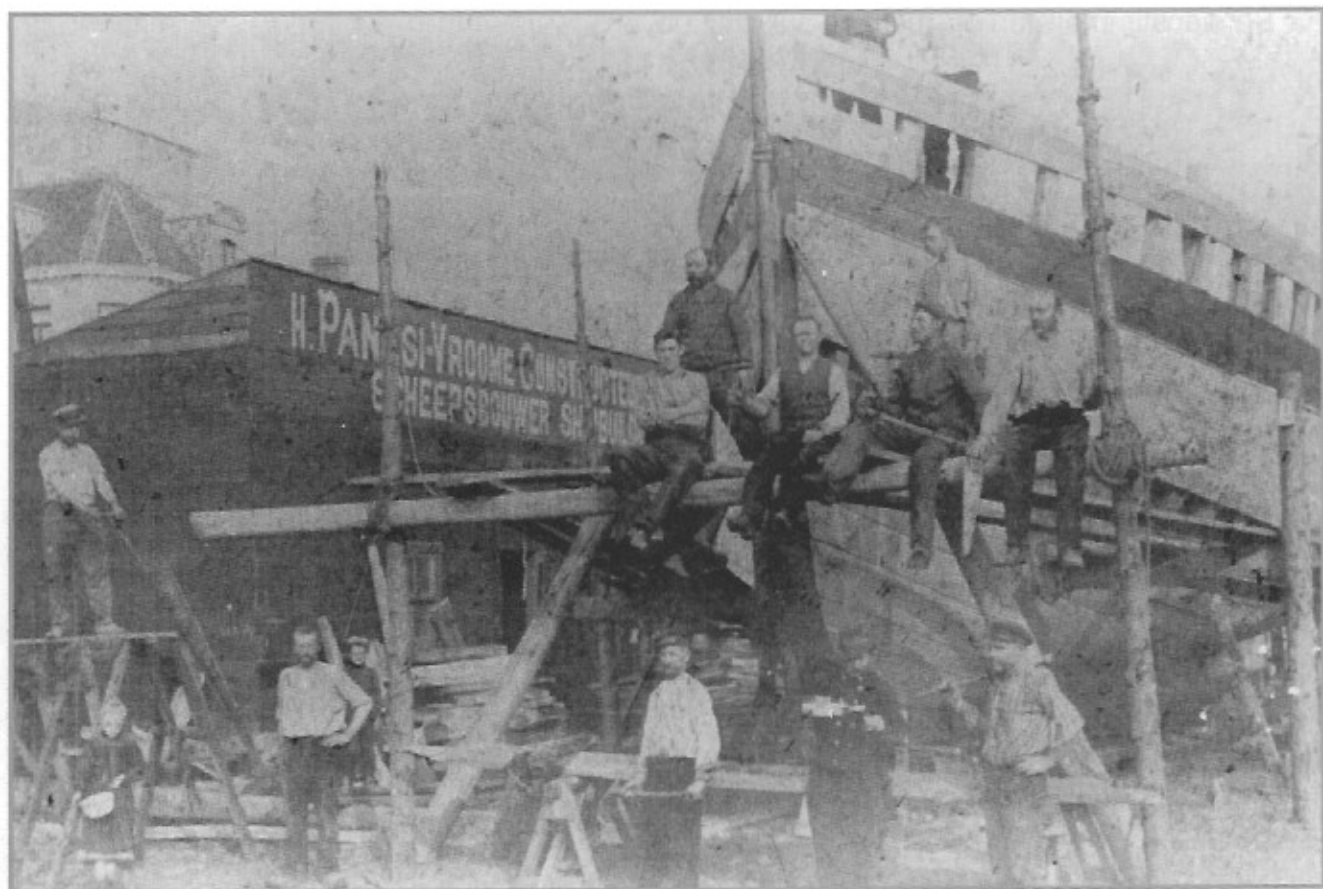

TOT VOOR KORT telde Oostende meer dan één scheepswerf voor vissersvaartuigen. De meeste ervan vond je terug rond het Visserijdok. Maar daar hadden die scheepswerven niet altijd gelegen. Nog tot na de tweede wereldoorlog waren zes Oostendse scheepswerven in de stad te vinden. Ongeveer op de plek waar het Oostendse stadhuis thans zijn parking heeft waren zestig jaar geleden nog scheepstimmerlieden aan het werk. Louis Pincket (°1925) was er een van. Hij vertelt ons hoe het er toen aan toe ging.

"DE OUDE SCHEEPSWERVEN van Oostende vond je aan het derde bassin. Het 'bruggegat' bevond zich op de plaats waar nu de loopbrug van het schoolschip Mercator ligt. Aan dat 'bruggegat' waren er vaste kaaimuren. Voor de rest was 'de derde bassing', waar de scheepswerven lagen, afgezoomd met aarden glooiingen. Naast dat bassin, dat in Oostende altijd 'bassing' heet, lagen zes scheepswerven. Uiteraard bestond het Oostendse stadhuis toen nog niet, alle

toch niet op die plek, en 'de derde bassing' waarover ik het heb moet je situeren op de plaats waar nu de parking van dat stadhuis ligt. Als we de opsomming starten vanaf de kant waar we vandaag het warenhuis Delhaize terugvinden dan komt de werf van August Loy als eerste in het vizier, dan volgt Hillebrant, derde in de rij is Jules Deney. Daarnaast vinden we de werf van Panesi. Dan volgt Henri Deweert en ten slotte, naast de panorama, is er de werf van Jan Borrey."

Louis Pincket

Op 21 augustus 1941 komt de jonge Louis Pincket zich presenteren op de werf van Achilles Hillebrant & Zonen. Pincket die uit een vissersgeslacht komt wil er het beroep van scheepstimmerman aanleren. En dat lukt hem ook aardig. Scheepstimmerman wordt Pincket immers in hart en nieren. Hij oefent het beroep uit tot wanneer de lassers de timmerlieden voorgoed van de scheepswerven verbannen.

Maar nu, op hoge leeftijd, is Louis Pincket nog altijd met de stiel bezig. Voor de heemkring De Plate knapt hij schaalmodellen op, zijn foto's komen in het vernieuwde visserijmuseum van Oostduinkerke terecht en hij was er wat graag bij toen de leerlingen van de Maritieme Site Oostende het kalefaten aangeleerd moesten worden. Ja, Louis blijft ermee bezig, met het beroep dat hij terecht met trots uitgeoefend heeft. Pincket: "Ik werkte bij Hille-

brant, maar de organisatie en de werkwijze op al die werven was dezelfde. Artisaanaal is het gepaste woord. Er was electriciteit op de werf, maar er was bijvoorbeeld geen (zoet) water, er was geen WC. Alles was handwerk. Wat hadden we daar als groot materiaal ter beschikking? Er was een grote en een kleine lintzaag en er was een schaafbank. Heel het schip werd dus met de hand gemaakt en afgewerkt. Was de kiel zestien meter lang, dan haalden we bij de houtboer een boom in olm of eik van die lengte en vervolgens werd die zuiver op mankracht op zijn plaats gebracht en bewerkt. De werf moest zelf het nodige hout halen bij de houtboer. Vier man togen dan op weg naar Loppem of Lichtervelde waar we de bestelling laadden op een wagen van de firma Bollenberge.

De spanten werden op de kiel van het schip geplaatst met de hulp van twee katrollen, zoals die op zeilschepen ook gebruikt worden. De huidplanken werden met de hand geschaafd en, naargelang de grootte van het schip, werden drie

à vier man ingeschakeld om die huidplanken op het schip aan te brengen. Voor het bevestigen van al die stukken werden gegalvaniseerde nagels en bouten gebruikt. Ook de gaten moesten we met de hand boren, soms tot 1,20 meter diep."

De houten vaartuigen mogen destijds veelal kleiner geweest zijn dan het metalen geweld dat hen opgevolgd heeft, toch moeten we daar niet neerbuigend over doen: "Het grootste schip dat op de oude werf van Hillebrant gebouwd werd was de O 326 Monte Carlo. Het was bestemd voor Pol Verbanck en Achiel Hillebrant. De kiel was 25 meter lang."

Maar hoe krijg je zo'n gevaarte dan in 't water? Louis: "Het schip stond uiteraard op droge blokken. Op die manier zou hij het water niet inglijden. Om een slee voor de tewaterlating onder de kiel te plaatsen werden er tussen de blokken ramheggen (dat zijn spies, zie ook foto op de volgende bladzijde) gestoken. Aan beide zijden van het schip gingen vervolgens twee mannen staan die op een gelijk

ritme en langs beide zijden van het schip—je mocht maar één slag horen—de heggen toesloegen, zodat het schip drie tot vier centimeter boven het blok kwam te staan. Daar konden dan de slees aangebracht worden. Tegen dat die klus geklaard was mocht je zeggen dat je met z'n vieren zo'n veertig tot vijftig ton gelicht had, met alleen maar een voorhamer."

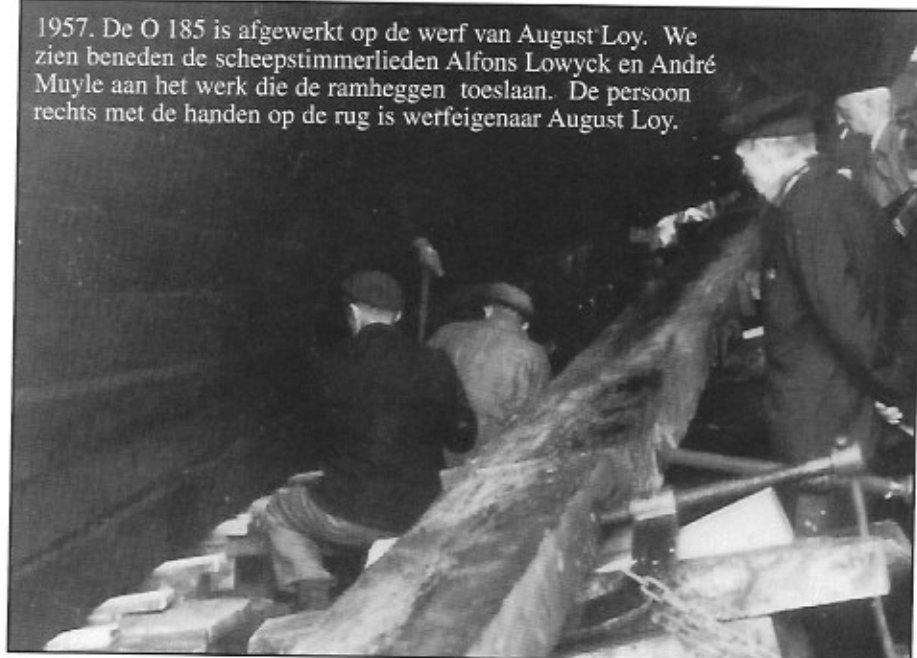
Daar hadden ze uiteraard meer dan hun bezigheid mee: "Op de oude werf werd er in de zomermaanden elf uur gewerkt en dat was zo van maandag tot en met zaterdag. Als de dagen korter werden, werd ook onze werkdag korter en tijdens de oorlog moesten we 'maar' negen uur aan de slag blijven, want dan mocht er geen licht ontstoken worden. We had-

den al die uren ook nodig om genoeg te verdienen om rond te kunnen komen, want het uurloon bedroeg toen 5,50 frank/uur. Overuren betaalden beter: 6,25."

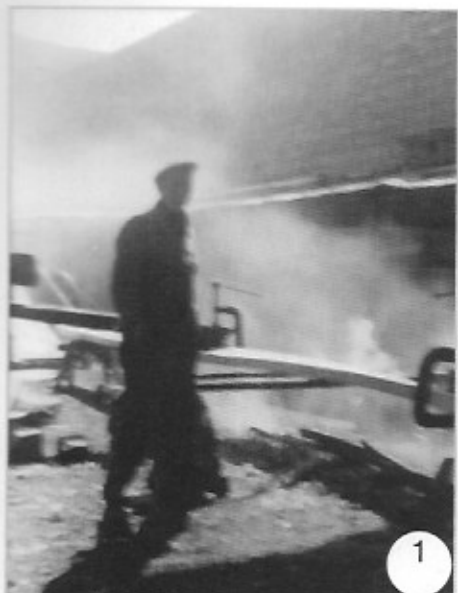
Maar dat alles is dus verleden tijd. Louis Pincket: "In 1947 is de werf verhuisd naar de Nieuwe Werfkaai aan het Visserijdok en heel die verhuizing is ook met hand- en schouderwerk gebeurd. Op de werf waren tien tot veertien man aan het werk. Zelf heb ik daar, op de nieuwe locatie, nadien nog twee schepen helpen bouwen: de O 229 voor Georges Villyn en de B 603 voor Engel Goderis. Maar u begrijpt dat de tijd van de houten schepen aan z'n einde aan het komen was. Er volgden periodes van werkloosheid en daarna werd op die werf nog de N 765 gebouwd."

De oude 'bassing' werd in 1948 dichtgelegd en ging vervolgens deel uitmaken van de Oostendse visserijgeschiedenis die vandaag in Het Visserijblad een beetje aan de vergetelheid ontrukt wordt. (fv)

1957. De O 185 is afgewerkt op de werf van August Loy. We zien beneden de scheepstimmerlieden Alfons Lowyck en André Muyle aan het werk die de ramheggen toeslaan. De persoon rechts met de handen op de rug is werfeigenaar August Loy.

1949: Scheepstimmerlieden bouwen B 603

In 1949 haalde de werf *Achilles Hillebrant & Zonen* op haar nieuwe vestigingsplaats aan de Nieuwe Werfkaai een nieuwbouwcontract binnen voor de bouw van het houten vissersvaartuig B 603 (l.o.a. 21 m., br. 5,60 m.). Opdrachtgever was reder Engel Goderis. Hij moest er 685.000 frank voor betalen. Dat was de kostprijs zonder masten en reddingsboot die Goderis van een ander schip meebracht.

De huidplanken moesten geplooid worden naargelang de plaats die ze zouden innemen op de romp. Daartoe moesten ze twee tot drie uur gewarmd ('gebrand') worden om ze in de juiste vorm te krijgen. De brander van dienst (zie foto 1) is Maurice Eerebout.

De kostprijs van de B 603 werd in vijf schijven betaald, naargelang het schip afgewerkt werd. Zeven maanden na de start ervan kon het te water gelaten worden.

We zien het schip dat op de slees

het water aan het inglijden is (foto 2). De man die we ruggelings zien is Kamiel Massijn, voor hem is Roger Smislaert aan het werk en op de achtergrond vangen we een glimp op van André Hillebrant, zoon van Achilles.

Uiteraard is de scheepsdoop het moment waarop de foto's genomen worden (foto 3). Maar de scheepsbouwers hebben dan hun welslagen al meermaals op de gevoelige plaat vastgelegd.

Scheepstimmerman Louis Pincket kent ze

nog, de namen van de collega's. Op foto 4 treffen we achteraan André Lacoere, Albert Gezelle en André Hillebrant. De drie op de tweede rij: Raymond Delie, Alfons Schmitt, René Bolle. Vooraan geknield zitten Daniël Barbier, 'Grote Berten van Ichtegem (familienaam vergeten), Edmond Smislaert, Louis Pincket en

Kamiel Massijn.
De foto onderaan (5)
toont de scheepstim-
merlieden samen met
reder Engel Goderis
(links op de foto). Naast
de reder staan van l.
naar r.: Kamiel Mas-
sijn, Daniël Barbier,
André Lacoure, Ed-
mond Smissaert, Daniël
Hillebrant, Roger Smis-
saert. Tegen de paal
staat schilder Doortje
Verhaeghe. Vooraan ge-
knielt zitten Louis Pin-
cket, Georges Hille-
brant en Robert Gezel-
le. (De dames op de foto
zijn echtente en fami-
lieleden van de reder).

Hillebrant Ach. & Zonen

SCHEEPSBOUWERS

Bureel : 149. Kongolaan.

OOSTENDE

Werkhuizen : Nieuwe Werfkaai, 4

